Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVI. Ч. 113. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 22-го ТРАВНЯ 1979 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MAY 22, 1979 No. 113. VOL. LXXXVI.

ГОЛОВНИЙ УРЯД УНС ЗАКІНЧИВ РІЧНІ НАРАДИ СХВАЛЕННЯМ НОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ ПРОГРАМИ ТА РЕЗОЛЮЦІЙ І РЕКОМЕНДАЦІЙ ДЛЯ ДОБРА ОРГАНІЗАЦІЇ І ГРОМАДИ, ПОЖЕРТВОЮ $25,000 НА НАРОДНІ ЦІЛІ ТА ВИБОРОМ Д-РА ВАСИЛЯ ТЕРШАКІВЦЯ НА ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА „СВОБОДИ"

Союзівка, Кергонксон. — Прийняттям нової організаційної програми із встановленням нового посту керівника продажу забезпечення, підпорядкованого головному організаторові, схваленням багатьох інших резолюцій і рекомендацій для добра організації і громади, приділенням 25,000 долярів пожертв і дотацій на народні цілі та, вкінці, вибором д-ра Василя Тершаківця на головного редактора „Свободи" закінчив тут минулої п'ятниці, 18-го травня, свої одноrижневі річні наради Головний Уряд Українського Народного Союзу. Це були перші звичайні річні наради обраного 29-ою Конвенцією УНС в травні минулого року на чотирорічну каденцію нового Головного Уряду.

В нарадах взяли участь всі члени Головного Уряду:

Головні екзекутивні урядовці: головний предсідник д-р Іван О. Флис, заступник головного предсідника д-р Мирон Куропась, головний директор для Канади сен. Павло Юзик, заступниця головного предсідника пані Марія Душник, головний секретар Володимир Сохан, головний касир пані Уляна М. Дячук та головний організатор Василь Оріховський;

Головні контролери: д-р Богдан Футей (Клівленд), проф. Іван Телюк (Ню Гейвен), о. митрат Степан Біляк (Філядельфія), проф. д-р Богдан Гнатюк (Філядельфія) і мґр Іван Геврик (Вінніпеґ, Канада);

Головні радні: інж. Анатолій Дорошенко (Вісконсин), пані Текля Мороз (Монтреаль, Канада), Андрій Джула (Піттсбурґ), д-р Аскольд Лозинський (Ню Йорк), проф. Тарас Шмаґала (Клівленд), пані Анна Гарас (Бетлегем, Пенсильванія), пані Галина Олек (Чікаґо), Василь Дідюк (Торонто, Канада), Іван Оденжинський (Філядельфія), мґр Мирослав Кальба (Кольорадо), Микола Хоманчук (Ню Йорк), Роман Куропась (Воррен, Мічіґен), Михайло Сорока (Палатайн, Ілл.) та Євген Репета (Детройт).

Почесні члени Головного Уряду (з дорадчим голосом): Роман Слободян, пані

(Закінчення на стор. 4)

Учасники річних нарад Головного Уряду Українського Народного Союзу. Сидять (зліва): головний організатор Василь Оріховський, головний касир мґр Уляна Дячук, головний секретар Володимир Сохан, головний директор для Канади сен. Павло Юзик, заступник головного предсідника д-р Мирон Куропась, головний предсідник д-р Іван Флис, заступниця головного предсідника пані Марія Душник, головні контролери: д-р Богдан Футей, мґр Іван Геврик, проф. д-р Богдан Гнатюк, проф. Іван Телюк і о. мит. Степан Біляк; стоять (зліва): головний радний Андрій Джула, почесний член Йосип Лисогір, почесний член В. Дідик, головний радний мґр Мирослав Кальба, почесний член Богдан Зорич, головний радний Евген Репета, редактор-емерит Антін Драган, головні радні: Михайло Сорока, пані Текля Мороз, інж. Анатолій Дорошенко, пані Галина Олек, проф. Тарас Шмаґала, ред. Василь Дідюк, Роман Куропась, пані Анна Гарас, д-р Аскольд Лозинський, Микола Хоманчук; почесні члени: Роман Слободян, пані Марія Чучман, інж. Степан Куропась,. Іван Іванчук, д-р Анна Чопик, Володимир Запаранюк, Ґеновефа Жеребняк і д-р Ярослав Падох.

Д-Р ВАСИЛЬ ТЕРШАКОВЕЦЬ — НОВООБРАНИЙ ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР „СВОБОДИ"

Новообраний головний радактор „Свободи" Василь Тершаковець народився у Львові 24-го липня 1938-го року. До Америки прибув з батьками на постійне поселення в травні 1949-го року і в 1955-му році склав присягу на громадянина цієї країни. В 1967-му році одружився з Марійкою Федорук і вони є батьками двох дочок-близнят, Андреї і Александри, тепер 10-тилітніх.

Ред. Василь Тершаковець

Початкову освіту почав на еміграції в Мюнхені, а закінчив її в українській парафіяльній школі св. Юра в Ню Йорку в 1952-му році. Середню освіту здобув в Академії св. Юра та в Сювард Парк Гай Скул в Ню Йорку. Матурою закінчив Школу Українознавства в 1955-му році. Вищу освіту здобув в Лонг Айлендському університеті в Бруклині академічним ступнем бакалавра гуманістичних наук (історії), а маґістерські і докторські студії продовжував в Індіянському університеті в Блумінґтоні, Індіяна, також з історії, як головного предмету студій. Під час студій користувався різними стипендіями та одержав ряд відзначень.

Від липня 1969 до березня 1972 працював як автор скриптів в українському відділі „Радіо Свобода" в Ню Йорку, а від 7-го травня 1973-го року працює в редакції щоденника „Свобода". Є членом ряду українських організацій, зокрема „Пласту", та хору „Думка". Від 1970-го року вчить історії в Школах Українознавства, раніше в Ню Йорку і тепер в Нюарку-Ірвінґтоні, а Шкільна Рада УККА призначила його на інспектора Шкіл Українознавства в Ню Гейвені і Гартфорді.

Крім щоденної редакційної праці, яка включає вістки та редакційні і авторські статті, коректу скриптів і друкарського складу тощо, опублікував ряд джерельних праць, переважно на історичні теми.

Продовжено каденцію комісії чужоземних мов

Вашінґтон. - Покликана до життя президентом Джіммі Картером спеціяльна Комісія чужоземних мов працюватиме пів року довше, як передбачувано в час її встановлення у вересні минулого року. Згідно з первісним рішенням, Комісія мала подати звіт і рекомендації про стан навчання чужоземних мов в ЗСА до кінця жовтня цього року.

Про продовження каденції Комісії повідомив її член конґресмен Пол Саймон зі стейту Ілліной в листі до проф. д-ра Ярослава Рудницького, який раніше домагався продовження праці Комісії та опрацювання нею рекомендацій щодо можливостей федеральних субсидій для наукових установ, які займаються плеканням чужоземних мов. Свої думки проф. Рудницький та інші науковці висловили членові Комісії проф. П. Чінг-Чунґ минулого березня. Крім того, у листі до Комісії, члени Американської Асоціяції Викладачів Слов'янських Мов (ААТСЕЕЛ) висловили неґодування, що в склад Комісії не включено ніодного знавця слов'янських мов.

У листі до проф. Рудницького конґресмен Саймон дякує йому за завваги та запевняє, що Комісія візьме їх до уваги у випрацюванні звіту й рекомендацій.

Зустріч Картера з Брежнєвим може допомогти в справі зменшення вояків в Европі

Відень, Австрія. — Делеґації держав Північно-Атлантійського Союзу (НАТО) і комуністичних країн Варшавського Пакту надіються, що вершинна конференція президента Джіммі Картера і совєтського лідера Леоніда Брежнєва, яка має відбутися у Відні від 15-го до 18-го червня і під час якої вони мають підписати новий договір про обмеження стратегічної атомової зброї (САЛТ II), спричиниться до усунення застою, який виринув у справі зменшення кількости вояків обох таборів, тобто НАТО і Варшавського Пакту, на терені Центральної Европи.

Як відомо, 12 делеґацій НАТО і 7 делеґацій країн Варшавського Пакту вже довший час переговорюють справу взаємного зменшення кількости вояків, але покищо не дійшли до жадного конкретного порозуміння, а фактично наступив повний застій.

Делеґації обох оборонних союзів щойно повернулися з короткої відпустки і в четвер, 17-го травня, речник НАТО висловив надію всіх делеґацій, що вершинна конференція Картера і Брежнєва матиме позитивний вплив на розв'язку проблеми зменшення кількости вояків у Центральній Европі, додаючи, що не тільки САЛТ II, але також зменшення кількости вояків спричиниться до „більш стабільних відносин і скріплення миру та безпеки в Европі".

Переговори щодо зменшення числа вояків на терені Центральної Европи розпочалися майже 6 років тому, але досі не пощастило розв'язати головної проблеми: котра сторона має ввести більші зменшення в кількості своїх вояків.

ЗСА вимагають запевнення щодо еміґрації із СССР

Вашінґтон. — Уряд ЗСА, бажаючи поширити торгівлю зі Совєтським Союзом і з Китайською Народною Республікою, звернувся з вимогою до уряду СССР дати якесь запевнення, що його еміграційна політика буде дальше лібералізуватися.

Цю справу порушили державний секретар Сайрус Венс і секретар скарбниці Майкел Блументол у розмовах з амбасадором СССР Анатолієм Добриніним ще 27-го квітня. З уваги на підписання торговельного договору з КНР та на можливості поширення торгівлі з СССР до таких розмірів, як з КНР, уряд ЗСА хотів би мати запевнення, що СССР не ставитиме перешкод тим громадянам, які бажають виїхати з СССР. Навіть усне запевнення було б задовільним для ЗСА, твердять речники Державного департаменту, бо це дозволило б президентові Джіммі Картерові надати СССР статус „упривілейованої" держави щодо торгівлі згідно з законом з 1974 року. Такий статус ЗСА бажали б також надати Китаєві.

Уряд ЗСА уважає, що СССР значно поліпшив свою настанову щодо еміґрації, дозволяючи минулого року 29,000 громадян виїхати з СССР. Цього року це число може зрости до 50,000, хоча уряд ЗСА свідомий того факту, що еміґрувати з СССР дозволяється майже виключно жидам. Якщо б такий стан існував в майбутньому, президент Картер міг би мати оправдані причини про надання СССР статусу „упривілейованої" держави щодо торгівлі, тобто „заморозити" на час одного року т.зв. поправку Джексона-Ваніка до торговельного закону з 1974 року. Генеральний прокуратор ЗСА Ґріффін Белл заявив секретарові Венсові, що навіть усне запевнення СССР в справі еміґрації задовольняло б вимоги закону. Однак Сенат ЗСА або Палата Репрезентантів можуть відкинути рішення президента звичайною більшістю голосів.

КАМБОДЖІЙЦІ ВТІКАЮТЬ ДО ТАЙЛЯНДУ

Банґкок, Тайлянд. — Понад 30,000 камбоджійців, в тому ще залишки військ колишнього прем'єр-міністра Поль Пота, перейшли минулого тижня кордони Тайлянду, втікаючи від в'єтнамських вояків. Ґубернатор тайляндської провінції Чантабурі підтвердив телефонічно, що втікачі з Камбоджі масово переходять кордон Тайлянду біля місцевості Бан Бунґ Чананґ.

„УКРАЇНА МУСИТЬ БУТИ НЕЗАЛЕЖНОЮ" — ЗАЯВИВ В. МОРОЗ МОНТРЕАЛЬСЬКІЙ ГАЗЕТІ „ЛЯ ПРЕСС"

Монтреаль, Канада. — Під заголовком „СССР — загрожений зі середини, погрожує на зовні", французька газета „Ля Пресс" з Монтреалю помістила в свойому числі з 12-го травня ц. р. обширне інтерв'ю з Валентином Морозом. Роберт-Ґі Скюллі, співробітник газети, пише у вступній замітці, що хоч В. Мороз недавно вийшов з каторги, „нічого не притуплює його ясного погляду й прямої постави — ні змучення останніх днів, ні розповідь його довгих страждань". В. Мороз на вступі передав привіт для франкомовних читачів газети і українців Канади. „Це привітання говорить багато про чемність і шляхетність цієї людини, яка звертається до інших з респектом, бо сам завжди хотів респектувати себе і свою совість", — додає від себе журналіст.

В. Мороз дальше сказав, що він був „дисидентом" ще маючи сім років, під час Другої світової війни, коли здав собі справу, що „совєтська армія була нашим ворогом". Але неправдою є, що ми були разом з нацистами, як це твердить Москва, ми воювали проти всіх окупантів."

Згідно з інтерв'ю, родина В. Мороза була національно свідомою, хоча не була „активістичною". Після його арешту, українці в Україні допомагали його родині, збираючи навіть потайки гроші для неї. Він надіється, що совєтська влада її мусить скоро випустити. „Але я знаю логіку Москви, — додав В. Мороз. — Вона дотримує свої обіцянки лише тоді, коли бачить палку".

Відповідаючи на запитання, чи Москва боїться союзних республік, В. Мороз відповів, що в Москві є мало інтеліґентних людей, які вірили б, що імперія розвалиться. Але „вони бачать зріст націоналізму і тому посилюють ру-

(Закінчення на стор. 4)

Єгипет старається поліпшити відносини із СССР

Каїр. — Єгипетський міністер закордонних справ Бутрос Ґалі минулого четверга, 17-го травня, відбув довшу нараду із совєтським амбасадором Владіміром Поляковим у справі поліпшення відносин між Єгиптом і Совєтським Союзом, які вже довший час дуже напружені. Як відомо, єгипетський президент Анвар ель-Садат кілька років тому „видворив" із Єгипту совєтських військових, економічних та інших дорадників.

Ґалі та Поляков також обговорювали загальну ситуацію на Близькому Сході, зокрема справу єгипетсько-ізраїльського мирного договору. Совєтський Союз підтримує ті арабські країни, які противляться цьому договорові.

Спостерігачі припускають, що Каїр хоче переконати Москву, щоб принаймні зайняла невтральне становище відносно єгипетсько-ізраїльського миру, якщо СССР не бажає активно підтримувати цього замирення.

Під час четвергових переговорів міністер Ґалі заявив совєтському амбасадорові, що Єгипет готовий поліпшити відносини із Совєтським Союзом „на базі принципів невтральности".

Папа вшанував пам'ять польських вояків під Монте Кассіно

Ватикан. — У п'ятницю, 18-го травня, Папа Іван Павло II відвідав місцевість Монте Кассіно в Італії й манастир, який міститься на вершку сусідньої гори, та вшанував пам'ять польських вояків, що згинули в 1944 році в боротьбі за цю оборонну твердиню німців. Папа, якому цього дня сповнилось 59 років, прибув до Монте Кассіно в товаристві польського кардинала Стефана Вишиньского.

Як відомо, в битві під Монте Кассіно згинуло біля 1,000 польських вояків, які боролися у з'єднаннях ген. Андерса по стороні альянтів. Хоча під Монте Кассіно згинуло також багато українців, про них західні пресові аґентства не згадують.

ВАЖКИЙ ШЛЯХ В. ГАНДЗЮКА ЗІ ЗАСЛАННЯ ДОДОМУ

Ню Йорк (Пресова Служба ЗП УГВР). — Нижче подаємо вийняток з листа українського політичного в'язня Володимира Гандзюка про його „пригоди" під час подорожі зі заслання в листопаді 1978 року, разом з інформаціями про нього М. Ланди, які поширюються тепер у самвидаві.

В. Гандзюк був засуджений вперше в Івано-Франківську ще в 1950 роках за участь у національно-визвольному русі, а вдруге його арештували в 1964 році. Засуджений на 9 років ув'язнення і 3 роки заслання, В. Гандзюк закінчив свій термін у січні 1976 року в Пермському таборі ВС 389/35, де сиділи теж Іван Світличний, Степан Сорока, Василь Підгородецький, Ігор Калинець, Володимир Буковський, Семен Глузман та інші.

5 січня 1976 року його етапували на заслання у Томську область. У грудні 1978 року він повернувся калікою-інвалідом до дружини і дітей в селі під Калушем, Івано-Франківської області.

„...Ти, напевно, думаєш, що я вже вдома? Ні, друже, покищо в дорозі і пишу з Казахстану. Заїхав до далеких родичів, щоб взяти кілька десяток (рублів). Вибач, що не заїхав до Тебе. Але трапилося так, що мене малощо не поховали, але я виявився міцним. Після цього малощо не заарештували, властиво, арештували і залякували сімрічним строком, але ось кілька днів тому випустили...

10 листопада 1978 року увечорі у мене в хаті, якийсь незнайомий з Колпашева вдарив мене пляшкою по голові, приголомшив і пограбував. Забрав 180 карбованців, що були в мене для подорожі. Він думав, що мене вбив. Але 11 листопада я якось очуняв. Коли я повідомив про це поліцію, то вона почала тягати мене, мучити, нахабно шантажувати, мовляв, нічого такого не було, а я все це видумав і брешу, щоб завдати їм клопоту. Гроші буцім то сховав, сам заінсценізував грабіж та даю брехливі свідчення. Завели на мене кримінальну справу за ст. 180 ч. 11 за фальшиві свідчення і почали залякувати сімрічним терміном. 14 листопада мене арештували. Сидів до 30 листопада. Та потім піймали типа, що вдарив і пограбував мене: опісля він в Калпашево вбив одну людину і признався про мене. Мене випустили, призначили піврічний нагляд і почали тягати в Калпашево... на очну ставку. І не виписували з Подгорного (місцевість де Гандзюк відбував заслання). Тепер через 2-3 місяці викличуть на суд..."

(Закінчення на стор. 4)

Георгій Вінс відвідає церкву в Чікаґо

Чікаґо (Антін Коцепула). — Відомий баптистський пастор Георгій Вінс із Києва, Україна, який три тижні тому прибув до ЗСА, 27-го травня відвідає Українську Баптистську Церкву в Чікаґо, пастором якої є проп. Іван Поліщук, виголосить в ній проповіді Слова Божого на Богослуженнях уранці о годині 10:30 і ввечорі о годині 6-ій і буде особистим гостем голови Всеукраїнського Євангельсько-Баптистського Братства, пастора Олекси Гарбузюка.

Є сподівання, що під час свого перебування в Чікаґо пастор Георгій Вінс буде мати можливість зустрітися з провідниками української громади міста Чікаґо й висловити їм признання за їхні наполегливі домагання про звільнення під час його перебування в совєтських в'язницях за Слово Боже і за свідчення Ісуса Христа.

Пастор Георгій Вінс з приводу довгого вигнання з України покищо проповідує російською мовою, хоч у розмові може послуговуватися й українською мовою, але його син, Петро Вінс, український патріот, член Київської Гельсінкської Групи, а інші члени родини також свідомі українці.

Пастор Георгій Вінс, як ніхто інший, має колосальні можливості бути корисним у змаганнях за права Церкви Христової в Україні, бо його ім'я відоме цілому світові й його слово, як мученика за Христа, матиме велику вагу й сильний ефект в обороні прав Віри Христової. Ми молимось за ефективність його діяльности в користь поневоленого Християнства в Україні.

В кінці цього тижня відбудеться 20-ий Окружний Злет юнацтва СУМ-А

Елленвіл, Н.Й. — В кінці цього тижня (Меморіял дей вікенд) 26-28-го травня ц.р. тут на власній Оселі відбудеться 20-ий з черги Окружний Злет Юнацтва Спілки Української Молоді Америки, який проходитиме під кличем: „Честь і слава борцям за волю України". У Злеті візьмуть участь молодше і старше юнацтво з Осередків і Відділів: Ню Йорк, Бруклин, Асторія, Йонкерс, Ню Гейвен, Віллімантик, Гартфорд, Ню Бритен, Бостон, Ютика, Пассейк, Коговз, Вотервліт, Нюарк-Ірвінгтон, Джерзі Сити, Байон, Картерет, Трентон, Філядельфія і Балтиморе.

В програмі Злету: конкурс знання і мистецького слова, спортові змагання з відбиванки, копаного м'яча, легкоатлетики і попис самодіяльности. Всі самодіяльні гуртки, які виступатимуть кожна з трьома точками, будуть опісля відзначені оціночною комісією. Команда Злету стосуватиме відповідну систему індивідуального та збірного точкування за участь і осяги в Злеті.

В суботу й неділю вечором відбуватиметься товариська забава з танцями; грає відома оркестра „Іскра". В суботу, 26-го травня, передбачена також велика мистецька програма перед забавою. В неділю, в 10-ій годині ранку буде полева Служба Божа, а по полудні закінчення спортових змагань. Новою точкою у програмі Злету буде конкурс роїв — збірні деклямації, інсценізації, спів, мелодеклямації тощо. Найкращі рої будуть відзначені металевими плитками.

Команда, яку в цьому році очолюють Лев Іваськів — комендант і Наталка Дуда — писар, і також Крайова Управа СУМ-А надіються на численну участь молоді і старшого громадянства.

ПОМЕРЛА СВ. П. М. МАЛЬ-МАЛЮТА

Силвер Спрінґ, Мд. — Тут у суботу, 19-го травня ц.р., померла св.п. Марія Маль-Малюта, вдова по св.п. сот. армії УНР Теодорові Маль-Малюті. Народжена 6 липня 1904 року на Україні.

Осиротила доньку Галину, внука Юрія та зятя проф. д-ра Миколу Степаненка.

Похорон відбудеться у вівторок, 22-го травня в 11-ій год. на Українському Православному цвинтарі в Бавнд Бруку.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ У СКЛАДІ (поазбучно):
Любов Коленська, Володимир Левенець, Зенон Снилик, Василь Тершаковець і Євген Федоренко (тепер виконуючий обов'язки голови Колегії).

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 25¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Спори між комуністами

На XXIII з'їзді французької Компартії, який відбувався, як відомо, від 10-го до 13-го травня ц. р., дійшло знову до поважних спорів між центральним проводом, а зглядно генеральним секретаріятом партії, на чолі якого стоїть Жорж Марше, і марксистською інтелігенцією, яка вимагає лібералізації та демократизації внутрішніх стосунків партії й більш самостійної, незалежної від московського центру політики, головно у відношенні до Компартії Совєтського Союзу й інших держав Східньої Европи.

Вже перед початком нарад на сторінках соціялістичної, а то й комуністичної преси появилися були статті з критичним обговоренням сучасної політики французької Комуністичної партії і конкретними пропозиціями різних реформ, які мали б змінити обличчя Компартії і приготовити її до чергових парляментарних виборів. Минулорічні вибори у Франції, які, як знаємо, принесли велику поразку для лівого табору на чолі з комуністами і соціялістами, спричинились до поглиблення непорозумінь у таборі лівих, а також до розладу в середині провідної верстви французьких комуністів.

Одним із передових критиків керівництва французької Компартії виступає тепер член ЦК Компартії Жан Аллиштейн. Він й інші критики домагаються від керівництва в першу чергу демократизації партійного апарату і виразнішого становища до непошанування прав людини в комуно-московській імперії і деяких сателінних державах, зокрема в Чехо-Словаччині і Східній Німеччині. У дискусії дійшло навіть до того, що опозиційні критики домагалися виведення совєтських військ із Чехо-Словаччини і негайного припинення переслідувань інтелектуалів східньонімецьким урядом. Сам Аллештейн також позитивно наставлений і піддержує польський Комітет суспільної самооборони й критикує потягнення Ґерека у відношенні до робітників і тієї частини інтелігенції, яка домагається уведення в життя постанов Гельсінкської угоди з 1975 року. Інші французькі марксисти підтримують членів чехо-словацької групи, званої „Хартія 77" і підтримують зв'язок з нелегальними робітничими спілками в Румунії, СССР, Польщі й інших сателітних державах. Уже на самому з'їзді опозиційні групи домагалися від генерального секретаря, щоб він зайняв становище до агресивної політики Москви і вимагав регабілітації усіх в'язнів, засуджених сталінським режимом.

Жорж Марше, не маючи іншого виходу, мусів зайняти до цієї критики становище на з'їзді, який, замість речево відповісти критикам, намагався всю вину за неуспіхи скинути на соціялістів і їхнього провідника Мітеранда, які, мовляв, ведуть „реакційну політику". „Ми підтверджуємо наше право публічно критикувати недотягнення братніх компартій, вказувати на пережитки минулого", — заявив Марше, але його слова звучали дуже непереконливо. Щоб не виглядало, що він тільки критикує режими лівих і Москву в першу чергу, то він уважав за відповідне назвати також кілька правих режимів, зокрема в Чіле, Південній Кореї, Уругваю та інших країнах.

З'їзд, кажуть політичні спостерігачі, нібито закінчився без більших випадків, бо провід Компартії заздалегідь зробив селекцію при підборі делегатів, але гостра дискусія на сторінках преси продовжується з повною силою. У цій дискусії виходить на денне світло також проблема поневолених Москвою багатьох колись самостійних народів, які, хоч і домагаються і борються за своє право на самостійність, але не мають сили протиставитись зростаючому російському націоналізмові і політиці поневолення, яку ведуть сьогоднішні керівники СССР.

Ці спори, чи як дехто називає дискусію між комуністами у Франції, треба тільки привітати, бо вона викриває також обличчя жорстокої комуно-московської імперії, яку за всяку ціну треба розвалити, бо доба імперій вже давно закінчилась.

Л. Рихтицький

ЧОМУ ТАКИЙ ПОСПІХ?

[1]

Політичні і стратегічні рішення мають свою характеристику і вимову, в якій велику ролю грає не тільки самий зміст і характер акції, але й час, як основний елемент розуміння потреб і обставин дії. Ілюстрацією повищих слів може стати відомий вже сьогодні вислів Гітлера в 1939 році, коли його генерали намовляли не починати війни, але почекати до 1944 року, мовляв, наша фльота не готова, наша авіяція і армія потребують ще часу. Він їм відповів: панове, в 1944 році наші противники будуть вже так приготовані, що тоді ми не матимемо жадної шанси.

Найбільшою політичною подією американського світу в останній час став договір із Совєтським Союзом, відомий під ініціялами САЛТ II, ціллю якого є обмежити атомові зброєння двох надпотуг, як перший крок до дальшого замирення і можливого роззброєння.

Незалежно від того, що думає американський світ про зміст і значення цього договору, ми дозволимо собі ствердити, що Совєтський Союз і його попередниця, царська Росія дотримувались завжди тільки договорів, які були для них корисні, а вже зокрема СССР, за весь час свого існування дотримався тільки однісінького договору... з гітлерівською Німеччиною. Всі інші міжнародні договори, включно з недавніми гельсінкськими угодами, включно навіть із власною совєтською конституцією рахуються кусками паперу, потрібними тільки тоді, коли вони служать інтересам СССР. В цій атмосфері можна слушно дивуватися впертості, ба навіть завзятості американського уряду і президента Картера довести до підписання договору про обмеження атомових зброєнь і що більше — поспіхові, який характеризував останні місяці переговорів із Совєтським Союзом, зокрема від часу, коли Америка визнала Китай і встановила з ним дипломатичні взаємини.

Наведемо кілька американських голосів на підтвердження повищих слів. Дня 9-го травня американський державний секретар, Сайрус Венс, після останніх переговорів з совєтським амбасадором Добриніном, склав таку заяву: „З цим договором ми робимо основний крок у напрямку більшої безпеки Америки і більшої безпеки світу", а дальше він сказав: „Договір цей піднесе безпеку ЗСА... обмежить перегони в атомовій зброї... зменшить загрозу атомової війни." Міністер оборони ЗСА, Гарольд Бравн додав від себе таке: „Цей договір допоможе нам втримати гнучку і довірену оборону, стабільність і основну стратегічну рівновагу із Совєтами" і додав, що „без цього договору, ми матимемо те саме, але воно буде більше для нас коштовне і менш певне". Президент Картер склав цього самого дня заяву, що „Договір САЛТ зменшить загрозу атомового знищення, одночасно втримуючи нашу військову безпеку у більш зрівноваженому, передбачливому і мирному світі". Коли ж вечірня преса принесла цього самого дня інформації, що Конґрес і Сенат мають все ще свої великі застереження до цілої справи, президент Картер виявив небувале у нього роздратування і обурення на чільних осіб американського парляменту, склавши при тому таку заяву: „Я думаю, що найбільш важливе досягнення всього мого життя для нашої держави є саме ратифікація договору САЛТ. Відкинення цього договору, тепер, коли його вже досягнуто, стало б нищівним ударом для Злучених Стейтів Америки і Совєтського Союзу. Це пошкодить безпеці нашої держави і стане масивним, нищівним ударом для світового миру". Президент Картер назвав теж тих, хто противиться цьому договорові — палячами війни — „вормонґерс".

Такі сильні, сказати б зловіщі заяви в устах президента Америки не лунають щодня і тому вони до деякого ступеня потрясли прилюдну опінію світу. За такими словами мусять ховатися справді поважні причини, якісь важливі відомості і може навіть загрозливі прогнози.

Ми дозволимо собі розглянути всю цю проблему в холодному, аналітичному світлі, на базі довгого досвіду минулих років і десятиріч та на базі знання про Совєтський Союз і про те, що він собою являє.

САЛТ II є наслідником переговорів знаних під ініціялами САЛТ I, які завершено і підписано договір у травні 1972 року в Москві президентом Ніксоном і Брежнєвом. Річник 1973 Енциклопедії Бріtанніка, на сторінці 212 віднотовує таке про САЛТ I: „складність цих документів допомагає вияснити, чому переговори забрали два і пів року часу та підкреслює неможливість зміряти стратегічний балянс надпотуг яким небудь кількісним стандартом." Іншими словами, після двох і пів року переговорів підписано документ, який не дав жадних ґарантій обидвом сторонам, тобто Америці і Совєтському Союзові, скільки вони побудують атомових ракет та бомб, скільки вони їх вже мають і яке прийняти мірило щодо їх атомової сили.

(Продовження буде)

Софія Наумович

ПРО УКРАЇНСЬКІ СПРАВИ У ФРАНЦУЗЬКИХ ПУБЛІКАЦІЯХ

[3]

Автор книжки, Армандо Валядарес, карається вже понад 20 років у тюрмах Куби як жертва невиправного насильства. Його книжка проламує мур мовчанки цієї країни, про яку для Заходу немає вісток, так, як дисиденти принесли правду про СССР. Сьогодні черга на Кубу".

На обкладинці книжки вірш Валядареса: „Куба це „острів волі" у владі комуністів... Там центри біологічного винищування, де досліди практикують не на крілнках, а на людях, а політв'язні служать їм морськими свинками"... Л. Плющ, у своєму післяслові, порівнює заходи, якими москалі довго скривали правду про концтабори, з теперішніми кубинськими. Він притомує такий приклад: „1924 року Надія Суровцева, член австрійської компартії збентежена поголосками про жорстоке придушення бунту в'язнів на Соловках, зажадала вияснення від тодішнього торговельного представника СССР у Відні, Юрка Коцюбинського. Цей, мабуть у добрій вірі, передав Суровцевій розкішний альбом зі світлинами і статтями про „трудове перевиховання". Ото ж Суровцева опрокинула ці „поголоски", що їх розсівають „буржуазні фальсифікатори". Але рік пізніше, коли Суровцева повернулася в Україну, вона сама зразу ж попалася у „м'ясорубку", яку вона так щиро заперечила у Відні, — за „шпигунство" в користь Австрії й Німеччини, та за відмову співпрацювати з поліцією і шпигувати за Юрком Коцюбинським... Я мав нагоду зустріти Суровцеву та її сестру Улицьку 1969 року та читати їхні спогади. Обидві жінки, не зважаючи на 30-річне „перевиховання" жваво цікавилися рухом спротиву в Україні...1972 року КҐБ обшукало їхню хату, ...за таємничою друкарнею самвадаву, і забрало спогади обидвох жінок. На щастя „Спогади" Улицької була вже в самвидаві... Юрка Коцюбинського москалі розстріляли 1936 року, без процесу, за націоналізм і троцькізм, тепер переслідують його племінницю Катерину Коцюбинську, доньку славного письменника, за український націоналізм... Це тільки декілька прізвищ і дат та епізодів цієї колосальної брехні, яку звуть „соціялостачною революцією 1917", яка маскує жахливу трагедію мільйонів людей, що згинули, щоб Москва відновила свою імперію і розширила границі. Московсько-німецька угода 1939 року забезпечувала Гітлерові господарську допомогу СССР аж до 1941 року. Фінляндія, щоправда, не далася сколонізувати, зате росіяни вимогли анексію Західньої України, Бесарабії й Балтики, а сателітам насаджено поліційні режими. Національні культури знищені, чільних представників вимордувано... Вислід 60-ох років російського „соціялізму" — це російська імперія, держава брехні, цинізму і шовінізму, де експлуатують людину людиною, як ніде.

Інформації про це все діставалися на Захід від 1917-18 років. Проте „ліва", „демократична", „прогресистська", „соціялістична" публічна опінія відмовляється знати правду про їхнє „світле майбутнє", уже встановлене у СССР. Треба було чекати 1956, 1962 і 1968 рр., щоб урешті „прогресистські" вуха почули зойки жертв червоного терору... та щоб тема ґулаґ стала модною. А проте, все ще не можна відкривати найпідліших аспектів того режиму, бо вас зразу схарактеризують як „фашиста"! Ще й треба завжди висловлювати жаль за „втраченими ілюзіями"... Переселювання народів, нацистські тенденції, колоніялізм, імперіялізм, загроза миру від СССР, — усе це залишилося „табу" для лівих партій, які вимішують бліду критику з апологією „здобутків"...

І врешті про „острів волі" — легендарну, карнавальну молоду Кубу, Кубу Гемінґвея і Че Ґевари. Так, як В'єтнам, не годиться у лівих середовищах, засуджувати Кубу. Вони не хотять знати правди, воліють недавній Фестиваль молоді... Цю „молодість" яку втілює Кастро, — це для нас, обізнаних зі 60-річним Ґулаґом, — старість тих трупів Леніна, Сталіна Брежнєва...

1961 року викрили на Кубі „антикастрівський заговір" інспіровани КҐБ. Тоді й ув'язнено поета Арманда Валядареса... СССР виконує економічну пресію і Кастро схвалює окупацію Чехо-Словаччини. Коло замкнулося, Ґулаґ встановлено. Волелюбний кубинський нарід перемінився у слухняну отару рабів.

Поеми Валядареса, листи його дружини, свідчення його приятеля П'єра Ґолєндорфа (автора передмови до книжки), які велемовно змальовують картину знищення, — „прогресисти" відкидають. А це ж справжні картини для тих, хто знає совєтські Ґулаґи: арешти, вбивства, тортури... і голод як „перевиховна" метода... Камбоджські учні сорбонських марксистів... застосовують дослівно цю формулу: „хто не працює — той не їсть". Гітлеровці мали такі самі методи й без лекцій на Сорбоні!..."

[Продовження буде]

Любов Дражевська

НОВА КНИЖКА ПИСАНОЇ СПАДЩИНИ СИМОНА ПЕТЛЮРИ

Сторіччя народження Симона Петлюри Українська Вільна Академія Наук у ЗСА і Бібліотека імені Симона Петлюри в Парижі спільно вшанували виданням книги історичного значення: „Симон Петлюра. Статті, листи, документи", том II. Книга ілюстрована, в твердій оправі, має 628 сторінок, містить індекс. Художнє оформлення Петра Холодного.

Ця книга не возвеличує Симона Петлюру, не забронзовує. З її сторінок він говорить своїми власними словами. Читач пізнає Симона Петлюру і його добу — роки 1905-1926, пізнає його і як речника українського відродження на початку XX століття, і як організатора українського війська, Голову Держави і Головного Отамана. Читач дізнається з листів Петлюри, як він оцінював події на Україні 1917-21 років і як завзято продовжував боротися за українську свободу, бувши поза межами України. Читач відчує з листів Петлюри, якою людиною він був — сім'янин, друг, невтомний організатор, завзятий борець.

Сподіваюсь відгуків рецензентів та читачів на цю книгу, а тепер як член її редколеґії хочу поінформувати про матеріяли, що вона містить, як секретар видавничого комітету, дещо згадаю про видавничі справи.

Трохи історії видання книжки. 1956 року вийшла книга „Симон Петлюра. Статті, листи, документи". До редколеґії її входили: Л. Дражневська, Н. Лівицька-Холодна, Л. Чикаленко, М. Шлемкевич і П. Шпікур. Книга містила всі листи С. Петлюри, що їх у той час пощастило зібрати, і відозви, накази та розпорядження з підписом С. Петлюри. Вибір статтей С. Петлюри був спрямований на те, щоб дати зразки всіх жанрів, по можливості з усіх періодичних видань різного рівня і призначення, в яких він працював. Книгу видали спільно Центральний Комітет Вшанування Пам'яті Симона Петлюри в Америці і УВАН у ЗСА. До видавничого комітету входили А. Валійський, М. Ветухів і К. Паньківський. Їх уже нема в живих.

Книга 1956 року не була позначена як „Том І", хоч у передмові висловлено надію про дальше видання писаної спадщини С. Петлюри (на маргінесі згадую, що ця книга є на складі УВАН у ЗСА і її можна придбати за 12 долярів)

На початку 1975 року Бібліотека ім. Симона Петлюри в Парижі порушила питання про видання збірника, в який входили б неопубліковані листи С. Петлюри, які після 1956 року надійшли до бібліотеки. Бібліотека звернулася до УВАН у ЗСА з проханням співпраці у виданні книги. У травні 1975 року вирішено спільно видати книгу, що складалась би виключно з писань Симона Петлюри. До редколеґії увійшли: Т. Гунчак, Л. Дражевська, П. Йосипишин, Н. Лівицька-Холодна і С. Ріпецький. Знову ж почалась редакційна робота і розшуки матеріялів для книги. У січні 1977 року Митрополит Мстислав погодився очолити комітет, що мав забезпечити кошти видання.

Редколеґія вирішила вмістити всі наявні недруковані листи С. Петлюри, більшість яких зібрала Бібліотека, а також неопубліковані листи, які не увійшли до книги, виданої 1956 року. Розмір книги не дозволив умістити всі статті С. Петлюри, що були в розпорядженні редколеґії.

Щоб повніше висвітлити певні етапи журналістичної праці й ідейного розвитку С. Петлюри, редколеґія сконцентрувалась на виборі його статтей з певних пресових органів. Хронологічно ці статті групуються так:

1. Поміщено всі статті С. Петлюри, що були в розпорядженні редколеґії (за винятком друкованих у Томі І), публіковані в органі УСДРП „Слово", 1907-1909 роки, редакція якого, за висловом С. Петлюри, взялась „боронити інтереси пролетарських та трудящих мас".

2. В перекладі на українську мову поміщено майже всі статті з журналу „Украинская Жизнь", роки 1912-1915. Писані напередодні революції, статті С. Петлюри відбивають його погляди на різні сторони українського життя. Листи С. Петлюри до Д. Донцова показують його редакційну політику в „Украинсой Жизни" та умови, в яких він працював.

3. Статті з „Табору" і „Трибуни України", роки 1922-23, характеризують С. Петлюру в перші роки еміґрації, його прагнення дальшої боротьби.

4. Статті, друковані в „Тризубі", роки 1925-26, показують Петлюру як політичного мислителя, державного мужа, публіциста, що систематично давав оцінку подій на Україні і накреслював завдання еміґрації.

Також вибрані статті С. Петляри з кількох пресових органів, роки 1905-1907, і тра статті в перекладі на українську мову з російського журналу „Голос Минувшего". Передмова до українського перекладу

(Закінчення на стор. 3)

Ганна Черінь

ЧОТИРИ СТОЛИЦІ

(4)

Їдуть обідати додому або до ресторану, а більш ощадні любісінько пікнікують на свіжім повітрі в парку або на березі Сени. Через такі порядки, в Парижі не дві, а чотири пори скупченого руху авт. А нам, без звички, важко доводилось із купівлею, бо більшість крамниць на час обідньої перерви зачинені. Проте, є вже організації, що перейшли на американську систему праці, і є великі крамниці, що відчинені цілий день (наприклад, „Пріз'юні", схожі на наші „даймстори", тільки кращі, і також із харчовим відділом.

Ми, американці, нарікаємо на високі ціни на бензину. А в Парижі вона коштує ще більше: 2.30 дол. за ґальон. В Парижі є понад 1½ млн. безробітних, і на них іде „бензинний" податок.

Версаль... Знову такий натовп, що фасади не можна побачити. Щодня 20-30 тисяч відвідувачів... От де гроші!

Отут жили три Людовики — XIV, XV, XVI, та їхні королеви: Марія-Тереза, Марія Лещинська (ґід вимовляв „Лєссінська") та Марія-Антуанета. Дві тисячі слуг прибирали та доглядали цю тисячу кімнат. В скрутні для Франції часи меблі й устаткування були продані, а потім, більше шляхом подарунків, аніж відкупів, дещо було повернено до палацу. Величезні полотна розвішені на обтягтих шовком стінах (багато портретів та скульптур володарів цього палацу, спеціяльно ж Людовика XV, що мав гарні ноги й виставляв їх на показ). Шовкові тапети на стінах були влітку, а на зиму їх здирали й замінювали на оксамитні. А що мали робити, коли не було таких, як тепер, розчинів для хемічної чистки? Легше було все замінити новим, все одно ж не своїми руками, а чужими. Королі та вельможі дуже дбали про розкіш та пишноту, але особиста гігієна була жахлива. Не купалися, пудру й фарби накладали шар на шар, а потім ножем здирали. Перуки розв'язували проблему зачісок та миття волосся. Двічі на тиждень відбувались урочисті прилюдні обіди, під час яких людям було дозволено дивитись, як їдять королі та їх учта. Цікаво, що кожний із трьох Людовиків мав свою окрему спальню, але всі три королеви вживали ту саму (одна після одної). Звичайно ж, у ті часи, а на думку багатьох, і тепер, чоловіки мали привілеї. Проходимо повз велику картину Деві „Коронація Наполеона", і нам пояснюють, що Наполеон ніколи не жив у Версалі, хоч і міг, але картину повісив тут, бо не міг деінде знайти на неї відповідної стіни.

Ось, нарешті, історична Дзеркальна заля, де був підписаний Версальський договір 28-го червня 1919 року, що вдарив нищівно Німеччину й віддав Галичину під Польщу. Заля продовгаста, порожня, якщо не зважати на натовп, досить запорошена й занедбана, як і решта Версалю. Якраз перед нашим приїздом мадярський терорист кинув бомбу й пошкодив частину палацу, але ми того не бачили, бо нас туди не повели. А самим дошукуватися забракло часу й сил. Ми раді були вийти з припалого пилом двірця в садок, що справді милував око формальним укладом клюмб, скульптурами-водограями та кучерявими деревами. Тут вистачило місця всім, і навіть можна було так зфотографуватися, щоб ззаду не було сторонніх.

Анрі вимахував парасолею, як вітряк, і закликав нас до автобусу. В зворотній дорозі він також не мовчав, а дотепно відповідав на наші запити.

— Чому Версаль був побудований так далеко від Парижу?

— Так, коли врахувати, що в ті часи їздили не автами, а кіньми, це справді було далеко. Чому? Бо король боявся народу.

— А чому в такім розкішнім палаці долівка дерев'яна?

— Мармур поздирали й попродавали. А також позамінювали на паркет у тих місцях, де проходять щодня тисячі екскурсантів. Мармур би знищився.

Проїжджаємо повз нові квартали Парижу, побудовані літ п'ять тому. Американський стиль „коробок", але з варіяціями. Кладовище для собак, де поховані любі Кікі й Коко, а серед них часом і котики. Багато тополь, і на щирому сонці блаженно усміхаються широкі масиви наших українських чорнобривців.

А по обіді, замість „сієсти", ми сіли на „Човен-мушку" (Bateau mouche) й попливли по Сені, любуючись краєвидами та знайомлячись із Парижем ще й із такої перспективи. Звичайно, нас зацікавило, чому цей човен, чи, властиво, річковий пароплав, називають „Мухою". Розв'язка розчарувала: це всього-навсього ім'я власника.

Пливемо, а рекорд чотирма мовами пояснює наш маршурт. Чути погано, але з кожної мови щось ухопиш, і так, „п'яте через десяте", щось і затямиш. Після Версалю вже голова ґуде від інформацій, так що дещо можна й пропустити. Заплющити очі й грітися на сонці, навіть не зважати на різні мости, арки та палаци, що ми їх проминаємо. Але раптом — дощ на голову, просто з ясного неба. Ах, це халамидники-підлітки стоять на мостах і обливають екскурсантів, і хто їм що зробить? А також вони свистять на дам, і декому це подобається. А ось славетний Нотр-Дам, Собор Паризької Богоматері, відомий всьому світові найбільше з твору Віктора Гюго. Цей старезний храм, також до неможливого запруджений туристами, є також і парафіяльною церквою, де вранці йде Служба Божа. А потім починається „бизнес".

Раптом наш „bateau" притишив хід, щоб дати нам змогу надивитися на голих дівчат, що купалися в Сені та вигрівались на березі. Може, їм дали спеціяльне завдання — ролю туристичної атракції... До речі, в Парижі „нудизму" не бракує, хоч тут часто „секс" рекламують як американські ласощі (а в Америці — як французькі). Ми вже були вирішили піти, „хай йому хрін", в Мулен-Руж і записалися на цю туру, що облегшила б наші гаманці на які 100 долярів, але не всі з нашої групи були такі марнотратці, і через недостатню кількість бажаючих експедиція не відбулася. В інші ж клюби та ресторани ми не хапалися, та й ніколи було. В довідниках не знайшли українського, але, як російський, був оголошений нічний клюб „Тарас Бульба". Цікаво, що знають про нього паризькі українці?

Сонце пече немилосердно! Більшість туристів взяли з собою теплу одежу, навіть ватянки й светри, так що тепер терплять. Але як заїхати під міст, де навіть понаростали сталактити, там прохолодно, а ще як „ґаміни" обіллють, то й зовсім охолонеш.

— Ось статуя Генриха IV, — каже зарекордований ґід.

— Його люблять голуби, — додає турист, і всі реготуть, бо химерні птахи справді обсіли короля, не зважаючи на його велич, і використовують його, як сідало, для різних потреб.

Проїхали Тріюмфальну арку й Вежу Айфля, а потім — Статую Свободи, таку, як американська, подарована Францією, тільки тут вона багато менша.

У готелі нам не дали спочити. О п'ятій треба від'їжджати до Риму. Поїдемо в нічнім поїзді, а спатимемо в „кушеті", шестеро в кожній. Марез старалась нас погрупувати так, щоб не були один одному прикрі. Отут вже треба мати хист і спостережливе око. Призначили нас із двома подружжями: одні — з Каліфорнії, другі — з Огайо. В Парижі ми ще не встигли рознайомитись і тільки приблизно могли пізнати людей з нашої групи, а оце вперше мали нагоду надивитися хоч би на чотирьох із них.

На двірці людно, подорожують поїздом тут більше, ніж в Америці, бо хіба ж тут звично мати по два, три, а то й більше авт, як в Америці?! Кушети маленькі, але зручні. Нам одразу постелили чисту білизну, дали подушки й ковдри й побажали доброї ночі. „Каліфорнійка" блискала очима, гарячкувала, безугаву розмовляла й скаржилась, що вона має „колд". В купе було тепло, навіть гаряче, а вона куталась в теплий плащ і трусилася. Я сердилась на неї, бо боялась, що захоплю її перестуду, і що тоді? Але ознак перестуди я щось не бачила. Я мала підозру на щось інше... Каліфорнійці відрекомендувались: вона — малярка, він — „також має справу з олією" (це мало означати, що він нафтовий маґнат...) Ввесь час вони „кидалися іменами": то вони мали вечерю з Гаммером, то з Полем Нюманом — всім вони були за панібрата. Питання: чого ж тоді їхали на „бюджетний" тур, а не на люксусовий?

Огайці були мовчазні, зокрема він; вона, коли каліфорнійці пішли на „випивон", зрадила нам, що це її друге подружжя, зовсім недавнє; зі своїм першим чоловіком вона об'їхала півсвіту, а це везе нового, щоб і він щось побачив.

[Продовження буде]

НОВА КНИГА...

(Закінчення зі стор. 2)

п'єси Є. Чірікова „Євреї", 1907, свідчить про ставлення С. Петлюри до жидів (С. Петлюра вживав слово „євреї" і „жиди").

Книга літературної спадщини С. Петлюри потрібна кожному, кого цікавить новітня історія України, хто хоче пізнати людину, що очолювала боротьбу українського народу за незалежність України як голова Директорії Української Народної Республіки і Головний Отаман її військ.

В молоді роки С. Петлюра був революціонером (від 1900 року членом Революційної Української Партії, пізніше перетвореної на УСДРП), його світогляд яскраво відбитий у статтях 1905-1909 років. Від первопочатку своєї журналістичної діяльности С. Петлюра був чинником українського відродження і про це говорять його статті.

Відозви, накази, листи С. Петлюри з років 1917-20 передають атмосферу української боротьби і свідчать про С. Петлюру, як будівника українського війська і держави.

В статтях, написаних у роки еміграції (1921-26) С. Петлюра оцінює становище на Україні, накреслює завдання української еміграції. В листах того періоду теж гін до організації української еміграції, української церкви. Лише в кількох листах, написаних до найближчих друзів, проглядають тяжкі побутові умови, в яких жив С. Петлюра.

Книгу видано завдяки жертвенности українців, що з різних країн світу надсилали свої дари на видання книги. Список жертводавців поміщено в книзі. Редколегія і видавничий комітет, напрацювавшися над книгою, дуже вдячні жертводавцям — історичні матеріяли побачили світ. А якщо якогось добродія пропустили, а може помилка трапилась у прізвищах чи місцевостях — пробачте. Не помиляється тільки той, хто не працює.

Надруковано книгу в друкарні Св. Софії у Ню Йорку. Нехай рецензенти і читачі судять про друк. Над книгою добре напрацювався завідувач друкарні І. Липовий і робітники: І. Ткачук (молоде покоління! Його знання української мови свідчить, що школа українознавства в Ню Йорку непогана), лінотипіст І. Корнага (такий досвідчений, що ловив помилки, пропущені редколеґією) і друкар М. Куленти.

Книгу „С. Петлюра. Статті, листи, документи", том II, можна замовити в УВАН у ЗСА, ціна 22 дол., і пересилка 1 дол.

Повідомляємо Шановних Друзів і Знайомих, що

28-го травня 1979 року, о год. між 11-ою і 12-ою в полудне на цвинтарі Монт Говп в Гастінґ коло Йонкерсу, Н. Й.

відбудеться

ПОСВЯЧЕННЯ ХРЕСТА-ПАМ'ЯТНИКА

на могилі Дорогого і Незабутнього

славної пам'яті

Д-ра ВОЛОДИМИРА НЕСТЕРЧУКА

Хто може, просимо прийти до могили.

Про молитви в цей день просять:

дружина — МАРІЯ
сини — ІГОР і ЮРІЙ з родинами

З найбільшим сумом та почуттям невіджалуваної втрати, повідомляємо Членів Організації Державного Відродження України і Українського Націоналістичного Руху, та всю Українську Спільноту, що в четвер, 17-го травня 1979 року, о год. 7:30 вранці, відійшов у Вічність, на 58-му році життя в Чікаґо, Ілл.

св. п.

Ред. МИХАЙЛО ПАНАСЮК

член Проводу Українських Націоналістів і редактор органу „Самостійна Україна".

ПОХОРОН — в понеділок, 21-го травня 1979 року із собору свв. Володимира і Ольги в Чікаґо, Ілл., о год. 11:30 ранку на цвинтарі св. о. Миколая.

•

Прибитій горем ВШановній Дружині і всій Родині Покійного висловлюємо глибоке співчуття.

**Другий Відділ ОДВУ
Ім. Ольжича в Чікаґо**

ЗЕМЛЯЦТВО „ПЕРЕМИЩИНА"

повідомляє, що

З'ЇЗД

Б. УЧЕНИЦЬ, УЧНІВ УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ ПЕРЕМИШЛЯ І КОЛ. ЖИТЕЛІВ ПЕРЕМИСЬКОЇ ЕПАРХІЇ

відбудеться

на Оселі СОЮЗІВЦІ

в днях 9 і 10-го червня 1979 року

З'ЇЗД ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ 90-РІЧЧЮ ІСНУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ У НАШОМУ КНЯЖОМУ ПЕРЕМИШЛІ.

Субота, 9-го червня 1979 р.

Год. 10-та ранку — Реєстрація учасників З'їзду.
Год. 2-га по пол. — Ділові наради та доповіді.
Год. 6:30 веч. — Коктейл і вечеря.
Після вечері — Мистецька частина і ПЕРЕМИСЬКІ ВЕЧЕРНИЦІ з піснями і ТАНЦЯМИ.

Про українські школи в Перемишлі доповідатимуть: Проф. Юрій Яремкевич, п-ні Галина Загайкевич-Мельничук, Ірина Левицька та д-р Мирослав Прокоп.

У мистецькій частині виступлять: Квартет КАРАВАНА, кер. Михайло Шкварко, при фортепіяні панна Уліта Ольшанівська, співочий квартет „ПРОМІНЬ" під ор. проф. Богдани Волянської, інж. Олекса Солтисик (Гриць Зозуля) і Евген Колодій.

Неділя, 10-го червня 1979 р.

Св. Літургія в намірені Українського Народу, а зокрема, Українців у Польщі.

Реєстрація — $5.00 від особи, від родини $10.00.
Нічліги просимо замовляти впрост у Адміністрації Союзівки.

Ukrainian National Association Estate
Kerhonkson, N.Y. 12446 Tel.: (914) 626-5641

---

*Вже сонце високо на небі,
Вже в бубни Черемош гуде,
Цвіте Гуцульщина квітками,
На храм Гуцульщина іде!*
(О. Олесь)

Українське Світове Об'єднання Гуцулів

запрошує Вас з Родиною на

ГУЦУЛЬСЬКИЙ ХРАМ св. ЮРІЯ

в днях 26-27-го травня 1979 року

на СОЮЗІВЦІ, Кергонксон, Н. Й.

ПРОГРАМА

Субота, 26-го травня 1979

Год. 10-та ранку — Початок реєстрації.
Год. 1-ша по пол. — Кінець реєстрації.

Обідня перерва.

Год. 3-тя по пол. Початок Храму — Трембіти, „На храм збіраються Гуцули"...
Год. 3:30 по пол. — Відкриття.
а) Реферат „Гуцульщина в українській літературі" — д-р М. Лоза.
б(Космач в „Хроніці опору" В. Мороза.
в) Мистецькі виступи Гуцульських Танцювальних Ансамблів. Хореограф: п. Дмитро Сороханюк. Строї: п. Одокійка Сороханюк. Члени ансамблю: Членство Гуцульського Т-ва „Черемош" — Філядельфія.
Год. 6-та веч. — Товариська Зустріч при Бенкеті. Господар: п. Іван Барчук, Гамільтон
Год. 9-та веч. — Продовження мистецьких виступів.
Год. 10-та веч. — Гуцульська Забава і набутки. Аранжери мистецьких виступів і забави: п. Михайло Бельмеґа — п. Юрій Гудимяк, Боффало. Оркестри: Об'єднані Гуцульські Музики Гуцульських Товариств Боффало — Гамільтон — Філядельфія та оркестра „Союзівки".
Год. 12-та ночі — Виграші.

Стрій гуцульський або вечірний.
Вступ на забаву та мистецькі виступи: дорослі $5.00, молодь $3.00.

Неділя, 27-го травня 1979 р.

Год. 10-та ранку — Продовження товариських зустрічей та спільна знімка.
Год. 11-та ранку — Участь у Богослуженні — Панахида — Жалобні трембіти.
Год. 12-та дня — Спільний обід — Гуцульські набутки — Дозвілля.
Год. 3-тя по пол. — Прощальні трембіти. — Роз'їзд.

Зголошення слати на адресу:

"Soyuzivka", Kerhonkson, N.Y. 12446

ДЕНЬ „ОБНОВИ"

СВЯЩЕНИЧОГО Т-ва СВ. АНДРІЯ на СОЮЗІВЦІ, Кергонксон, Н. Й.

Вівторок, 29-го травня 1979 року

СОБОРНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ
о год. 10-ій ранку

в намірені

ЇХ СВЯТОСТИ
ПАТРІЯРХА ЙОСИФА

з нагоди 87 років життя і 40-річчя Єпископських Свячень.

Ділові справи Т-ва — год. 11-та перед полуднем.

Управа Товариства

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ

БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

Замість квітів на могилу

бл. п. Антоніни Дяків

вдови по бл. п. проф. Павлові Дякову,
що заснула на Рідній Землі 29-го грудня м. р.,
складаємо 20.00 дол.
на цілі Наукового Товариства ім. Шевченка в ЗСА.

Марія і Омелян ОМЕЦІНСЬКІ

Ділимося з Приятелями і Знайомими сумною вісткою, що дня 15-го травня 1979 року в Клівленді, Огайо, упокоївся в Бозі, на 74-му році трудящого життя

сл. п.

МИХАЙЛО ІВАСЬКЕВИЧ

нар. в Комарні, пов. Рудки, Україна.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в п'ятницю, 18-го травня 1979 р., о год. 10-ій ранку з похоронного заведення Колодія в Клівленді до церкви св. Андрія в Пармі, Огайо. Тлінні Останки спочили на свинтарі св. апп. Петра і Павла в Пармі, Огайо.

Горем прибиті:
дружина — КАЗИМИРА
сини — ІВАН і МИРОН з дружиною та дітьми

Управа Українського Лікарського Т-ва Північної Америки — Відділ в Боффало

ділиться з Колегами і з усім Українським Громадянством про те, що дня 12-го травня 1979 року відійшов у Вічність, на 71-му році трудящого життя

бл. п.

Д-р ІВАН МОСІЙЧУК

родом з України.

ПОХОРОН відбувся 16-го травня 1979 р. Покійний спочив на цвинтарі св. Матвія.

Д-р Іван Мосійчук працював у "Columbus Hospital" в Боффало, Н. Й. Як лікар — і взагалі, як людина — був загально любленим і шанованим.

Залишив у горі:
дружину — ЗИНОВІЮ
сина — д-ра АСКОЛЬДА
невістку — АЛЮ
внуків — ОРЕСТА та АНДРІЙЧИКА
а разом з ними всю Українську Громаду

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ПРОВІД УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

в невимовному смутку повідомляє все Членство й Українське Громадянство, що 17-го травня 1979 року відійшов у Вічність

сл. п.

Ред. МИХАЙЛО ПАНАСЮК

визначний член ОУН, уповноважений ПУН-у, бувший тереновий керівник у ЗСА та бувший учасник збройної боротьби під час Другої світової війни.

ПАНАХИДА була відправлена в неділю, 20-го травня 1979 року в Чікаґо, Ілл.

ПОХОРОН — в понеділок, 21-го травня 1979 року до собору свв. Володимира й Ольги, а опісля на цвинтар св. о. Миколая.

•

Засмученій Рідні складаємо щирі співчуття.

**Центральна Управа
Організації Державного Відродження України
(ОДВУ)**

в глибокому смутку повідомляє все Членство та Українське Громадянство, що 17-го травня 1979 року, передчасно і несподівано, відійшов у Вічність в Чікаґо, Ілл., на 58-му році життя

бл. п.

Ред. МИХАЙЛО ПАНАСЮК

провідний член Українського Націоналістичного Руху, член Центральної Управи ОДВУ, ред. „Самостійної України" та член багатьох церковних, суспільних та політичних організацій.

ПАНАХИДА в похоронному заведенні Музика і Син в неділю, 20-го травня 1979 року, о год. 7-ій веч.

ПОХОРОН в понеділок, 21-го травня 1979 року, о год. 11:30 ранку в соборі свв. Володимира й Ольги, а опісля на цвинтар св. о. Миколая.

•

Опечаленій Рідні, складаємо щирі співчуття.

ГОЛОВНИЙ УРЯД УНС...

(Закінчення зі стор. 1)

Марія Чучман, Володимир Дідик, інж. Степан Куропась, Іван В. Іванчук, проф. д-р Ярослав Падох, Йосип Лисогір, пані Геновефа Жебчак, д-р Анна Чопик, Богдан Зорич і Володимир Запаранюк та редакторемерит Антін Драган, якому Головний Уряд признав усі ті привілеї, що їх мають на річних нарадах почесні члени Головного Уряду.

На нарадах був присвятий мгр. Іван Скочиляс (секретар минулої 29-ої Конвенції) якого заангажував Головний Секретар за згодою Головного Екзекутивного Комітету для допомоги в протоколуванні перебігу нарад.

Перед закінченням нарад у п'ятницю, 18-го травня, Головний Уряд попереднього дня, в четвер 17-го травня — вислухав ще звіту адміністратора Союзівки Володимира Кваса, на пропозицію якого вшановано вставанням з місць та хвилиною мовчанки померлого недавно довголітнього конферансьє культурно-розважових імпрез на Союзівці, св.п. Володимира Гентіша, та звітів ряду підкомісій Організаційної Комісії, в цьому: пропозиції підкомісії нових родів забезпечення, що їх реферував головний секретар Володимир Сохан, підкомісії публічних зв'язків, за яку звітував головний контролер проф. Іван Телюк, обміркував справу прямого збирання членських вкладок, яку реферувала головний касир пані Уляна Дячук, справу перепису українського населення ЗСА і Канади, яку реферував голова Головної Контрольної Комісії д-р Богдан Футей та, вкінці, деякі пропозиції на зміну структури УНС, що їх мала б обміркувати конвенційна Статутова Комісія та передати на свалення черговій 30-ій Конвенції, яка відбудеться в 1982-му році. Цю справу реферував головний предсідник д-р Іван Флис. Усі пропозиції схвалено.

У четвер увечорі відбувся традиційний „бенкет" з участю запрошених гостей — колишніх головних урядовців УНС та їхніх родин і з такою ж традиційною мистецько-розваговою програмою, яку склав і якою як завжди дотепно проводив почесний член Головного Уряду інж. Степан Куропась.

Останній день нарад

В останньому дні нарад, в п'ятницю 18-го травня, продовжувано звіти комісій і підкомісій та дебати над ними і схвалювання відповідних резолюцій. Звітування започаткував головний директор для Канади сен. Павло Юзик, звітуючи за Канадську комісію, головний радний інж. Анатолій Дорошенко, звітував за Спортову комісію, заступниця головного предсідника пані Марія Душник звітувала за Жіночу комісію, а головний контролер д-р Богдан Футей в імені Контрольної Комісії запропонував відновлення діяльності Культурної Комісії в новому складі. За пресову комісію звітували, зголосивши ряд резолюцій, сенатор Павло Юзик і редакторемерит Антін Драган, а за Резолюційну Комісію, яку очолював головний контролер о. митрат Степан Біляк, звітував, запропонувавши відповідний вступ та закінчення для всіх резолюцій, секретар цієї Комісії головний радний д-р Аскольд Лозинський. За Комісію сеньйорів звітували почесні члени Головного Уряду інж. Степан Куропась і проф. д-р Ярослав Падох, голова і секретар цієї комісії. Вкінці Головний Уряд прийняв зреферований головним контролером проф. Іваном Телюком звіт Фінансової комісії та зреферований головним касиром пані Уляною Дячук проєкт бюджету, в якому передбачено в цьому році $6,680,000 прибутків та $5,932,000 доларів видатків. Усі схвалені Головним Урядом резолюції і рекомендації будуть надруковані окремо в найближчих кількох днях.

На закінчення ранішньої сесії нарад у цьому дні виступив з коротким і палким словом колишній довголітній „залізний касир" і тепер почесний член Головного Уряду, п. Роман Слободян.

У цьому ж дні представник Українського Вільного Університету проф. д-р Петро Гой, який завітав на ці наради Головного Уряду разом з проф. д-ром Василем Лучковим, привітав Головний Уряд УНС від Ректора і Сенату УВУ та від Фундації УВУ, дякуючи за постійну прихильність та підтримку для УВУ з боку УНСоюзу. Проф. Гой зокрема висловився з подивом про те, як УНСоюз зайнявся і запопікувався Валентином Морозом у першому тижні після його звільнення та приїзду до ЗСА, зокрема про використання його приїзду для максимального розголошення засобами масової інформації його долі та його змагань і терпінь за національні і людські права поневоленого українського народу.

Вибір головного редактора „Свободи"

Під кінець річних нарад Головного Уряду УНС відбувся вибір головного редактора „Свободи". Як відомо, дотеперішній головний редактор Антін Драган, який виконував цю функцію протягом 25 років під час недуги і після смерти св.п. д-ра Луки Мишуги, з половиною вересня минулого року перейшов на емеритуру і тоді Головний Уряд на надзвичайному засіданні в половині вересня 1978 встановив Редакційну колегію із ротаційним виконуванням обов'язків голови Колегії, що їх виконували затруднені в редакції кандидати на головного редактора: Зенон Снилик, Василь Тершаковець і Володимир Левенець та прийняті в склад редакції вже після 29-ої Конвенції УНС проф. Євген Федоренко і д-р Володимир Косик. До редакційної Колегії належала пані Любов Коленська, але вона відмовилася від кандидатури на головного редактора. Про працю Редакційної Колегії та про кваліфікації поодиноких кандидатів на головного редактора звітував, подаючи при цьому й оцінку їхньої праці, головний предсідник д-р Іван Флис, його доповнив кількома заввагами головний контролер о. митрат Степан Біляк, який вже два рази з рамени Контрольної Комісії переводив перевірку видавництва УНС. Після звіту д-ра І. Флиса з Головної Контрольної Комісії і Головної Ради зголошено тільки дві кандидатури: ред. Василя Тершаківця і ред. Володимира Косика. В таємному голосуванні більшість голосів віддано на кандидатуру ред. Василя Тершаківця і тим самим він був обраний на головного редактора „Свободи".

Закінчення нарад

Після вибору Василя Тершаківця на головного редактора, поодинокі члени Головного Уряду забирали ще слово та висловлювали свої заввагі і побажання, і після вичерпання передбаченої програмою нарад точки „Різне", головний предсідник д-р Іван Флис виголосив коротке кінцеве слово, дякуючи і гратулюючи всім головним урядовцям за активну участь в нарадах, висловлюючи впевненість, що всі урядовці в своїх дебатах і рішеннях керувалися виключно добром справи, добром УНСоюзу, української громади в ЗСА і Канаді та українського народу на рідній землі. „Не турбуймося суперечностями, бо вони бувають і між братами, але й завжди пам'ятаймо про братерство, бо братерською організацією є наш Український Народний Союз; забудьмо гірке, але пам'ятаймо добре і позитивне, бо перед нами великі завдання і багато трудів, але спільними силами ми досягнемо нашу мету" — говорив у своєму кінцевому слові головний предсідник д-р Іван Флис, дякуючи знову всім за співпрацю, вибачаючись за власні недотягнення, якщо такі були, та бажаючи всім щасливого повороту до своїх домів та дальших успіхів у праці. Річні наради Головного Уряду УНС закінчено молитвою, яку провів головний контролер о. митрат Степан Біляк, та традиційно-співом українського національного гимну „Ще не вмерла Україна".

Продуценти нафти заперечують оптимізм президента Картера відносно бензини

Вашінгтон. — Хоча минулої середи, 16-го травня, президент Джіммі Картер висловив переконання, що цього літа в ЗСА таки не буде поважного браку бензини і що теперішні проблеми, зв'язані з тим родом пального, повинні до великої міри закінчитися десь в червні, то день пізніше, тобто в четвер, 17-го травня, речники американської нафтової індустрії заперечили ці оптимістичні прогнози Президента, заявляючи, що брак бензини в червні буде майже такий самий, як і в травні.

Навіть Білий Дім дещо „уточнив" заяву президента Картера з минулої середи, бо Джоді Повелл, пресовий секретар Білого Дому, в четвер перестеріг американське населення, щоб „не було надто оптимістичне відносно постачання бензини протягом цього літа".

Минулого четверга президенти двох великих американських нафтових корпорацій, а саме, Вілліям Тавлярес із „Мобіл" і Джеррі МекАфі з „Галф", під час свідчення перед конгресовими комісіями виступили проти пропозиції президента Картера встановити додатковий податок на надмірні прибутки нафтових фірм, після того як буде зліквідована урядова контроля над цінами американської нафти. Але МекАфі і Тавлярес зайняли дещо відмінне становище щодо самої ліквідації контролі над цінами. Тавлярес заявив, що „Мобіль" погодиться на „частинну ліквідацію урядової контролі", а натомість МекАфі твердив, що фірма „Галф" та інші нафтові корпорації ЗСА бажають „цілковитої ліквідації урядової контролі над цінами нафти", подібно до становища Білого Дому, щоб в такий спосіб вирівняти ціни фірм ЗСА із цінами членів Організації країн-експортерів нафти (ОПЕК), які рівнож захотити американські фірми збільшити свою продукцію.

„УКРАЇНА МУСИТЬ БУТИ..."

(Закінчення зі стор. 1)

сифікацію. Обидві тенденції розвиваються так скоро, що до десяти років (в СССР) станеться внутрішній вибух".

Згідно з твердженням В. Мороза, його змагання є іншим від змагання Солженіцина. „Наш нарід має подібні проблеми, як його нарід. Але я є скорше націоналіст ніж релігійний, чи антикомуністичний активіст. Україна мусить бути незалежною. Немає ні одного народу у світі, що має 50 мільйонів населення, і який не мав би незалежности".

Відповідаючи на декілька питань з міжнародної політики, В. Мороз заявив:

У випадку вибуху в середині Совєтського Союзу репресії будуть страшні і їх треба більше боятися ніж атомової війни. Москва боїться зближення поміж ЗСА й Китаєм і тому готова на все, аби лише зискати згоду Заходу проти Китаю. Але це не означає, що війни може не бути, хоча покищо Китай за слабий, щоб розпочати нуклеарну війну, а Захід за цівілізований. „Найбільша небезпека — це Російська імперія. Ось тому боротьба, яку ми велемо внутрі, повинна вас обходити... Москва респектує тільки силу. На зовні вона шанує німців Брандта, але внутрі вона його зневажає і респектує „твердих", таких як Штравс... Москва як мафія — не атакує, якщо відчуває спротив... Китай провадить таку зовнішню політику, яку повинен провадити й Захід...Договір САЛТ не має ваги без гарантії тотальної контролі. Москві не можна вірити. Так, там є „західняки" і „сталіністи". Але це відноситься до способу керівництва внутрі. Обидві групи згідні щодо зовнішньої політики: вони хочуть детанту для фасади. Зрештою, армія вже не є такою лояльною, недавно їй треба було призначити міністра з партії. Що ж до Брежнєва, це старий сенільний алькоголик, всі це там знають. Єдиною західньою політикою, яка вела б до миру, повинна бути сила, спокій і твердість, та допомога національно-визвольним рухам, щоб упала імперія. Москва нічого не вдіє: вона респектує силу".

ВАЖКИЙ ШЛЯХ...

(Закінчення зі стор. 1)

В. Гандзюк, 1932 року народження, був засуджений на 9 років ув'язнення у виправно-трудовому таборі суворого режиму та на 3 роки заслання за „антирадянську агітацію та пропаганду". Як відомо, це його друга судимість, раніше він уже відбув строк за аналогічною статтею. Другий термін позбавлення волі відбував у таборах Мордовії, а пізніше на Уралі (табір ч. 35). Раніше, ще коли був у Мордовії та тяжко хворів — сильна деформація хребта та суглобів, нестерпимі болі та цілковите виснаження — у таборі рахували його інвалідом другої групи. Проте при скеруванні на заслання документів про інвалідність не оформили (звичайна в таких випадках історія), хоч згідно з існуючим законодавством, Гандзюка взагалі треба було „списати", себто дотерміново звільнити з огляду на його недугу, або бодай звільнити від заслання. (Цього також практично ніколи не робиться). Гандзюк повністю відбув термін ув'язнення та заслання.

Про жахливий етап Гандзюка на заслання, що тягнувся майже два місяці (в Свердловській пересильній в'язниці його пограбували кримінальники, відібрали навіть те мізерне „майно", що у нього було: рукавиці, цигарки, що дістав від друзів-співв'язнів на дорогу); про життя на перших порах — лютий 1976 року — на засланні в селі Подгорне, Чаінського району, Томської области — без житла, без копійки грошей — не мог навіть купити шклянки чаю, не було окропу, пив холодну воду...; про те як не міг знайти роботи — була докладна інформація виготовлена восени 1976 року. Івано-Франківської области,

Осінню 1976 року Гандзюкові пощастило влаштуватися на роботу в їдальні майстерні. В кінці 1976 року він одержав житло — стару, покинену попередніми мешканцями, хатинку.

У 1977-78 роках від нього вимагали свідчень проти Олександра Гінзбурга, навіть возили його з тюрми до Калуги... Гандзюк не дав бажаних КГБ свідчень. (До речі, О. Гінзбург на суді докучали, що він допомагав такому „злочинцеві"-„бандерівцеві", як В. Гандзюк). Оскільки Гандзюк не задоволив держбезпеку, йому не дозволили поїхати під час чергової відпустки весною 1978 року на батьківщину до родини в Івано-Франківську область. Пізніше, в травні-червні 1978 року Гандзюка звільнили з роботи, брехливо обвинувачуючи його в прогулі. Згідно з вигаданим обвинуваченням, він „був п'яний" — двічі приводили його на міліцію та засудили на 15 діб арешту й оштрафували. Останні місяці перебування на засланні Гандзюк працював сторожем.

У жовтні 1978 року закінчився термін заслання. Дома, на батьківщині — біда. Дружина в лікарні, діти... Сам хворий, інвалід... Буде добре, коли йому дадуть спокійно жити.

Січень-лютий 1979

М. Ланда

Великий успіх Шевченківської конференції в Мічіганському університеті

Не буде перебільшенням сказати, що Шевченківська конференція, яка відбулася в Мічіганському університеті в суботу, 17-го березня пройшла з великим успіхом. Це перша конференція в цьому університеті, яка була цілком присвячена питанням української літератури взагалі, а Шевченкові зокрема. Присутні професори та студенти різних факультетів — Славістичного, Історичного, Центру по вивченню Східної Европи — та численні гості-українці з Детройту та околиць і навіть з інших стейтів заповнили залю. Такої численної участи навіть не сподівалися організатори конференції Іван Панчук, голова Асоціації колишніх та теперішніх студентів-українців Мічіганського університету, Ася Гумецька — заступник голови, Глорія Хован — секретарка, Михайло Цяпа — скарбник та Василь Огар — член управи. Голова Славістичного відділу проф. Бенджамин Стольц був у справжньому захопленні і запропонував, щоб такі конференції відбувалися постійно щодорічний рік. Його промова під час спільного обіду була пронякнена непідробленою симпатією до українців. Він підкреслив бажання університету, зокрема Славістичного відділу, розвивати далі українські студії і вказав на необхідність підтримки, моральної та фінансової, з боку української спільноти. Треба з вдячністю ствердити, що українська місцева громада усе йшла і далі радо йде назустріч університетові у цій вартісній справі.

Програма почалася доповіддю проф. Г. Грабовича з Гарварду. Вона була спрямована на виявлення рис повного портрету Шевченка як особистости з двома обличчями. Шевченка пам'ятають здебільша тільки як творця безсмертних українських поезій, але ж він писав ще й повісті та поеми російською мовою, вів щоденник і листувався теж частинно російською мовою. Порівняння української спадщини поета з російською приводить до висновку, що тут діяв інший критерій, інший творчий імпульс. Українські твори позначені багато глибшою емоційністю, не мають конкретних особистих рис (наприклад, існують дивні прогалини, цілі роки в житті поета, які зовсім не відбилися в його українській поезії). Отже, їхня функція зовсім інакша. На думку дослідника, необхідно простежити життя Шевченка, щоб зрозуміти й пов'язати окремі теми та їхнє узагальнюче, символічне значення в творчості поета.

У другій доповіді проф. Б. Рубчака з Іллінойського університету йшла мова про маски та профілі Шевченка. На багатьох прикладах доповідач показував, як Шевченко міняв тон, переходячи від вроочистости до самоглузування, часто в тому ж самому творі (приклад романтичної іронії). З другого боку, поет часто користувався постійними образами-профілями, такими як дитина-сирота або старець. Що всі ті образи це прояв того самого поетичного „я" добре видно з вірша, написаного на засланні, де поет називає себе сивоусою дитиною, малям, що сиротою пошкандибало аж за Урал. З цього погляду і образ дівчини-покритки це теж маска, за якою сховане обличчя самого автора. З інших постатей-масок, що ними користувався Шевченко, доповідач розглянув образ пророка і найвищий — образ Христа.

Проф. Ю. Шевельов, який доповідав у другій частині програми, перш за все поправив назву своєї доповіді, яка у програмі значилася як перегляд шевченкознавства на Україні 1978 року. У 1978 році, ствердив доповідач, нічого вартого назви „шевченкознавство" на Україні не з'явилося. Зацікавлення викликує тільки одна стаття Вадима Скуратовського, надрукована в журналі „Всесвіт", ч. 3. Написана пишним реторичним стилем, повна неточностей та дивовижних порівнянь і висновків, стаття ця цікава тим, що в ній автор доводить вплив Шевченка на російських письменників кінця 19-го століття — А. Белого, Ф. Сологуба та І. Анненського, а крім того бачить вплив французьких письменників Де Кюстена та Жозефа Де Метра на Шевченка. Важне не те, чи такі впливи були (Шевельов вважає, що ніяких впливів Шевченка на названих російських письменників не було, а подібність висловів Шевченка і спостережень французьких подорожників над російською дійсністю пояснюється збіжністю самих фактів реальности, це, так би мовити, топологічна тотожність). Важний той факт, що український критик наважився висловити єретичну думку, що Шевченко міг впливати на російську літературу, а не навпаки, а ще й крім того сам був під впливом західньоевропейської літератури. Наскільки такі думки вважаються небезпечними в Україні видно з того, що, як подають самвидавні джерела, автора статті звільнили з посади, рівнож, як і редактора журналу, де з'явилася ця крамольна стаття, і журнал майже рік лишався без редактора.

Наступною була доповідь Славістичного відділу Олі Самійленко на тему еволюції історичної тематики та образів у Шевченка. Простеживши зміну поглядів поета на минуле України, Самійленко показала, як від героїчних, символічно-схематизованих постатей сильних козацьких проводирів Шевченко переходить до образів, узятих з селянського побуту — коса, поле — які перед тим не асоціювалися з козацтвом. Так само й образ могили і кобзаря зазнає еволюції: могили стає „розритою", пізніше „розкритою", а кобзарі показані як блазні („Великий льох"), які забули про минуле свого краю. У висновку можна ствердити, що Шевченко підходив до історії з поетично-емоційного боку, шукаючи загально-національних символів, а ролю поета бачив у збереженні пам'яті про історичне минуле.

Останнім був виступ Тетяни Кардиналовської, яка останніми роками була викладачем у Бостонському університеті, а перед тим 20 років працювала у Славістичному відділі Гарвардського університету. Її спогади торкалися подій, пов'язаних з Шевченком, у її надзвичайно цікавому житті. Так, наприклад, вона розповіла про свою зустріч з людиною, що особисто знала Шевченка та про обставини, пов'язані зі збиранням матеріялів для музею Шевченка, що тепер знаходиться в Києві. Тому що ці спогади незабаром вийдуть друком у „Сучасності", обмежуємося тут цими загальними згадками.

Програма конференції включала огляд українських стародруків, що зберігаються в університетській бібліотеці. Це „Палінодія" Захарія Копистенського 1622-го року, барвковий твір чудово оздоблений та Ростовська хроніка часів Дмитра Туптала, Митрополита Ростовського теж початку 17-го сторіччя. Обидві книги учасники конференції могли оглядати і навіть брати до рук. Крім того у вестибюлі бібліотеки була влаштована виставка Шевченкіяни, яка включає понад 30 книжок, деякі рідкісні видання та репродукції картин поета. Виставка триватиме цілий місяць.

Конференція закінчилася спільною вечерею, під час якої виступив секстет бандуристів під керівництвом Петра Китастого. Вони виконали чудові рідкісні речі старовинні лірницькі пісні, думи та голосіння, а кінцій запропонували усім приєднатися до них і разом заспівати „Думи мої". Присутні були захоплені й глибоко зворушені та нагородили виконавців довгими щирими оплесками.

Ася Гумецька

Совєтська делегація в Манілі спричинила заколоти на конференції

Маніля. — Пресові агентства інформують, що делегації Совєтського Союзу і його сателітів демонстративно покинули залю нарад на конференції в Манілі, на якій держави-члени Організації Об'єднаних Націй розглядають справи торгівлі і розвитку економічно відсталих країн. Совєтські й сателітні делегати протестували проти допущення на залю нарад представників усуненого силою в'єтнамської армії прем'єр-міністра Поль Пота заявляючи, що вони не мають права репрезентувати камбоджі, бо правними репрезентантами є уряд президента Генга Самріна, наставлений в'єтнамськими окупантами, після захоплення великої частини території Камбоджі.

Делегат Болгарії намагався вирвати в пані Інг Тіріт, представниці прем'єра Поль Пота, мікрофон, а коли йому це не вдалося, він підійшов до іншого мікрофону і почав обвинувачувати Поль Пота у різних злочинах твердячи, що його делегація не має права бути на залі нарад. Заступник міністра закордонної торгівлі в болгарському уряді Анастас Гінев заявив, що справжніми репрезентантами на цій конференції повинні бути тільки представники президента Шамріна.

Після того, як сотні делегатів почали голосно протестувати і заступатися за камбоджську делегацію, совєтські і сателітні делегати покинули залю нарад. Щойно тоді пані Тіріт мала змогу говорити і протестувати проти незаконної інвазії її країни в'єтнамськими військами.

Вальдгайм намагається полагодити справу Кипру

Нікосія, Кипр. — Генеральний секретар Організації Об'єднаних Націй д-р Курт Вальдгайм, перебуваючи при кінці минулого тижня на Кипрі з офіційною візитою, розмовляв з представниками грецької і турецької сторони, намагаючись таким способом остаточно позитивно полагодити справу Кипру і довести до загального замирення. Президент Кипру Спирос Кипріяну і Рауф Денкташ, лідер кипрійських турків, зустрілись на розмові з Вальдгаймом та обговорювали з ним можливості об'єднання Кипру і створення спільного уряду й налагодження співпраці між цими двома великими групами. Вальдгайм заявив опісля кореспондентам, що він має запевнення обидвох представників, що вони працюватимуть у напрямі замирення. „До цієї справи ви мусите підходити з позиції оптимізму", — підкреслив Вальдгайм, приїхавши сюди з Відня, де він зупинився після своєї довшої поїздки по країнах Азії. Він коротко побував також в Москві і стрінувся там на розмові з високими совєтськими керівниками.

За поїздкою Вальдгайма, а особливо за його ініціятивою на Кипрі, слідкує уряд З'єднаних Стейтів Америки, який допоміг Вальдгаймові зустрінутись з грецькими і турецькими лідерами, бо йдеться не тільки про спраму замирення на Кипрі, але також відновлення чи радше скріплення співпраці ЗСА з Туреччиною і Грецією, які є членами Північно-Атлантійського Оборонного Союзу. Цю співпрацю втруднює тепер окупація Туреччиною 40 відсотків кипрійської територі

ДРУКАРСЬКА ПОМИЛКА

Просимо виправити друкарську помилку у статті Миколи Кушніренка „Про назву „Закарпаття" — „Свобода", 16 травня 1979, ч. 108, стор. 4, 4 шпальта, другий відступ. У реченні ....а українці у цьому краю є закарпатські, чи просто карпатці" має бути замість слова „карпатці" — „закарпатці".